
OVERKOOT STAAN VAN HOOGDRACHTIGE DIBILKOEIEN

VRAAG

“Af en toe zie ik dikbilkoeien rond de partus die achter bilateraal overkoot staan (kogelgewrichten in flexie = dorsale deviatie). Ze hebben dan moeite om te blijven staan tijdens de keizersnede (geen verband met eventuele epidurale). Is hiervoor een specifieke ethiologie aan te wijzen?”

ANTWOORD

In de rundveepraktijk komt deze symptomatologie bij (hoog)drachtige dikbieldieren af en toe voor en wordt het vooral gezien tijdens de winterperiode.

De dieren hebben moeite om rechtop te blijven staan, de beide kogelgewrichten van de achterpoten zijn naar dorsaal gedeveerd en de sponggewrichten zakken enigszins dieper door.

Deze houding wordt waarschijnlijk veroorzaakt door een aantasting van de perifere zenuwbanen (perifere neuropathie - polyneuritis), waardoor er een zekere hypotonie is in de spieren van de achterhand.

Door deze parese (verlies van kracht) staan de dieren beiderzijds overkoot en kunnen ze zich moeilijker voortbewegen door de gedeeltelijke uitval van motorische zenuwbanen. Nochtans is er geen sprake van een progressieve totale paralyse in de achterhand. Het is opmerkelijk dat dit enkel bij dieren van het Belgisch Witblauw-ras voorkomt. Bij andere vleesveerasen, zoals Charolais en Limousin en het meest voorkomende melkveeras Holstein-Freisian wordt dit overkoot staan vóór de kalving niet opgemerkt.

Bij het rund zijn er in de wetenschappelijke literatuur geen publicaties te vinden die dit symptomeenbeeld beschrijven.

Bij andere diersoorten daarentegen (paard en hond) zijn gelijkaardige ziektebeelden te vinden onder de term polyneuritis. Bijvoorbeeld bij het paard werd het ziektebeeld polyneuritis equi reeds in het begin van de negentiende eeuw beschreven. Bij de hond spreekt men van idiopathische polyradiculoneuritis of een ontsteking van de zenuwortel (radix) van spinale zenuwen met onbekende oorzaak.

Mogelijke differentiaaldiagnosen bij het rund*Druk op de nervus ischiadicus*

De meest waarschijnlijke oorzaak is druk op de nervus ischiadicus in het bekkenkanaal door de vrucht, waardoor de motorische zenuwen de achterhandspieren minder goed op spanning houden. Na de kalving verdwijnen dan ook geleidelijk aan de symptomen.

Na een moeilijke partus kan fysisch trauma aanleiding geven tot overkoot staan, maar dat ziet men meestal in gevallen waarbij te grote trekkracht werd gebruikt bij de extractie van de vrucht of wanneer een kalf kruis op kruis blijft hangen en waarbij tijdens de extractie een te hoge druk werd uitgeoefend op de nervus ischiadicus in het bekkenkanaal.

Idiopathische neuropathie

Idiopathische neuropathie zonder bekende oorzaak waarbij perifere zenuwbanen van de achterhand beschadigd zijn, bijvoorbeeld door een auto-immuunziekte mogelijk na een virale of bacteriële infectie.

Deficiënties van het vitamine B-complex

Deficiënties van het vitamine B-complex kunnen leiden tot polyneuropathie. Normaal gesproken maakt herkauwend rundvee zelf zijn vitamine B aan in de pens, i.e. vitaminen B1, B2, B5, B6, B12, biotine, foliumzuur, inositol en niacine). Meestal wordt aangenomen dat de productie in de pens de behoefte dekt. Drachtige dikbieldieren krijgen vooral in de winterperiode niet altijd het meest uitgebalanceerde rantsoen voorgeschoteld, hetgeen eventueel zou kunnen leiden tot deficiënties voor de aanmaak van deze essentiële vitaminen.

Klouwproblemen

Zeer uitzonderlijk (meestal niet beiderzijds) komt het voor dat er zich pijnlijke mortellaroletsels ontwikkelen rondom de bijklauwen. In dat geval is het mogelijk dat het rund overkoot gaat staan om de pijn te verminderen.

Prognose

De ervaring leert dat de meeste runderen spontaan genezen na verloop van tijd (aantal weken) nadat ze gekalfd hebben.

Behandeling

Een symptomatische behandeling zou kunnen bestaan in het toedienen van vitamine B-complex, het voorzien van een zachte ondergrond of weidebeloop om ergere complicaties te voorkomen en een aangepast rantsoen (krachtvoeder), extra mineralen

en vitaminen om een goed evenwicht in energie en eiwitenergie te bewerkstelligen aangepast aan het drachtstadium en om deficiëntie uit te sluiten.

Dr. M. Van Aert,
Cow & Claw Care
Vakdierenarts rundvee
Wetenschappelijk consulent Vakgroep Heelkunde en Anesthesie van de Huisdieren,
Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Gent,
Salisburylaan 133, B-9820 Merelbeke

Boekennieuws

Jef Laureyns, geboren in 1952, die vele VDT-lezers nog gekend en gewaardeerd hebben als praktijkassistent bij de Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde, liet bij de uitgeverij Beefcake Publishing een roman 'De Vierde Weg' verschijnen. Hierin een vlot leesbare beschrijving van het opgroeien van een timide jongen op het Vlaamse platteland. Zijn problemen kan hij gelukkig kwijt aan zijn konijnen. Zo komt hij er toe diergeneeskunde te studeren en in een plattelandspraktijk ergens in de polders te gaan werken. De boeren en hun dieren helpen hem zijn eigen weg te vinden:

de 'vierde weg'.

Het boekje (ISBN 978 949 3111 707 – NUR 301) telt 136 pagina's, kost 17,50 euro (of 4,99 als e-boek) en kan verkregen worden in de boekhandel (onder andere bij Standaard boekhandel, bookspot.be, in Nederland: Bruna) of via de uitgeverij: contact <https://www.beefcakepublishing.Be/product/de-vierde-weg/>